За какво си струва да живеем?

(Есе)

Теодора Ст. Стефанова,

студентка по Философия, Югозападен университет „Неофит Рилски“

Why should we live?

(Essay)

Teodora St. Stefanova,

student of Philosophy, South-West University “Neofit Rilski”

teddy141@abv.bg

***Резюме**: Животът е повод за усмивка. Какво ни кара да живеем и какво ни демотивира? Защо понякога се отдръпваме от тази така важна за нас възможност? Животът и смисълът да се живее: какъв е той? Какъв е животът ни?*

Ключови думи: философия, живот, смисъл, екзистенциализъм, евдемонизъм, Джон Грийн, Гейл Форман.

***Abstract**: Life is a reason to smile. What makes us live and what sometimes stops us. Why are we turning away from this opportunity that is so important to us? Life and the meaning of an existence: what is it? What is our life like?*

Keywords: philosophy, life, meaning, existentialism, eudemonism, John Green, Gayle Forman.

Какво е животът? Той е низ от възходи и падения, от постижения и спадове. Както в Източната натурфилософия съществуват Ин и Ян, така в живота има черно и бяло, тъга и щастие. И едното не може без другото. Ин съществува в Ян и Ян, от своя страна, съществува в Ин. Те са две напълно преливащи и запълващи се елемента, сили. И тук искам да помисля върху това – какво би бил животът ни без тази плодотворна раздвоеност. Какъв би бил той, ако не можеш да усетиш вкуса на радостта след поредната загуба или тъга? И какво би значела тъгата, ако не си изпитал щастието?

А какво означава щастието? Задавали ли сте си този въпрос? За мен лично щастието е в здравето и в усмивките на хората, които обичам. Намирам щастие в нещата, които ми носят радост. Страхът, от своя страна, както и радостта, са две емоции, двете страни на една и съща монета. Но и двете са чувства, които всеки изпитва с различна сила в зависимост от характера, душата и психиката си. Животът е именно в това - да намираме радост и смисъл в хората и в нещата, които ни заобикалят.

За какво всъщност си струва да живеем? На този важен въпрос има много и разнообразни отговори.

В книгата на Гейл Форман „Аз бях тук“ се описва съдбата на едно младо 16-годишно момиче, което слага край на живота си по страшен и жесток начин. Но книгата по принцип размишлява за големите философски въпроси – проблемите на живота и смъртта, за границата между тях и за това – какво може да те накара да прекрачиш тази граница. В тази книга ми направи силно впечатление следната мисъл: „раждаме се сами, умираме сами“ (Форман, 2015: 212). Но аз бих добавила – не е ли по-важно това, което се случва по средата. Да, наистина човек се ражда сам на този свят и си тръгва от него съвсем сам. Но начинът, по който живееш живота си, говори за това какъв човек си, показва твоята човешка същност.

За какво си струва да живеем? За това има достатъчно причини. Всеки човек има любими занимания и цели, има хора, които го обичат. Животът ни е дар. Животът е подарък. Животът е смисъл и действие. Животът е да искаш, да мислиш и да знаеш как. Животът е предизвикателство. Поставя ти пречки, които да преодоляваш и да израстваш. Дава ти радост, щастие, тъга, страх – и всички тези емоции са част от предизвикателството, наречено живот.

В любимата ми книга – „Вината в нашите звезди“ на Джон Грийн – авторът размишлява за забравата, любовта, смъртта и по-точно за страха от забравата. Един от моментите, в които се проявява тази идея, е при отговора на въпроса, зададен на главния герой – дали иска да сподели страховете си? Тогава той отвръща, че го е страх да не бъде забравен, цитирам:

- *Огъстъс, сигурно искаш да споделиш страховете си с групата?*
- *Страхове ли?*
- *Да.*
- *Страх ме е да не бъда забравен – отвърна той без никакво колебание. – Както слепецът се страхува от тъмното*. (Грийн, 2014: 17).

Разбира се, книгата е художествена измислица, както споделя и самият автор. Но в нея има и философски размишления за неизбежността на забравата, засягаща почти всеки човек, за това, че всички ще бъдем забравени един ден и няма да има кой да си спомня за нашето съществуване.

Не бих се съгласила с подобна теза. Според мен е много важен настоящият момент – ***какъв човек си и какво оставяш след себе си.*** Дали ще пишеш книги, ще строиш сгради, или ще твориш и създаваш други полезни и красиви неща, които умееш.

Но най-важното според мен е да бъдеш добър човек, защото хората ще запомнят делата ти. Аз бих искала да ме запомнят именно с това – с добрите ми дела.

А сега нека си зададем още няколко въпроса. ***Какво е животът? Какъв е смисълът му? Животът ни предначертан ли е? Има ли съдба? А карма?***

Всеки човек върви по своя път и трудностите, както и щастливите моменти го изграждат, те са естествена част от живота. Животът ни е низ от върхове и спадове, но когато си на върха, добре е да не забравяш какво е чувството да си долу, на най-ниското ниво. Същевременно, когато сме на най-ниското стъпало, не трябва да губим кураж, а да вярваме, че ще намерим сили отново да се изкачим нагоре. Отново и отново. Животът е дар и трябва да бъдем благодарни, че сме тук, сега, в този момент. Много често забравяме това и не оценяваме уникалната възможност, която ни е дадена – да живеем и да се радваме на живота.

За какво си струва да живеем? На първо място – заради себе си и заради хората, които обичаме. Любовта е същинският смисъл. Намирам любов навсякъде около мен. Намирам любов в приятелите ми, в домашните ми любимци, в усмивките, в щастието. Любовта е навсякъде – просто трябва да се огледаме по-добре и да я открием около нас. На второ място – заради нещата, които трябва да изживеем. Аз вярвам в съдбата и в кармата. Вярвам, че има предопределеност и нещата вървят спрямо нея чрез изборите, които правим всеки ден. А моят избор е да живея.

Животът – да се радваш на малките неща. Да живееш заради семейството и приятелите си или благодарение на тях. Накрая да си кажеш: „Да, аз успях! Запазих добротата в себе си, съхраних се и предадох обичта си на децата ми“. Каква по-голяма радост може да изпита един човек от това, някой да му каже: „Ти си толкова добър човек“ или „Ти си най-добрият човек, когото познавам“. Аз лично познавам такива хора, рядкост са, но все още ги има. Някои мислят, че добротата е на изчезване. Аз не мисля така, вярвам, че я има у всеки един от нас, стига да знаеш как да я откриеш. Надявам се, че и злият човек е бил или ще бъде някога добър човек.

Да бъдеш добър и да помагаш. Какво по-хубаво от това. Има една народна мъдрост: „Животът е като огледало, ако му се усмихнеш, ще отвърне със същото“. Да се усмихнеш на човека отсреща, да разведриш и своя и неговия ден с една усмивка – ето още един повод да живееш.

Подобни въпроси са вълнували много философи и те са им давали различни отговори. Например евдемонизмът е етично-философска система, която свързва щастието и морала. Според нея в основата на щастието стои моралът и само когато

действаме морално, само тогава можем да бъдем щастливи. Кой ни учи на морал? Семейството, учителите, обществото като цяло. Да бъдеш морален човек и да постъпваш морално наистина ти дава основание да се чувстваш горд и щастлив.

Неслучайно смисълът на думата „живот" се просветлява чрез редица други думи, в които диша „жизненост": щастие, радост, тъга, любов, движение, битие, реалност, смелост, пламък, борбеност, живост, решения, избори. Да живееш с пълна сила, да правиш нещата с гордост, с плам, със сила, с радост и щастие – това за мен е животът. Това е да живееш. А какво е съществуването? Живот без особен смисъл, изхабяване на дните без онази искра, която те „пали", която те събужда сутрин. Искра, която те кара да продължаваш и в най-тежките ти дни.

Животът е да живееш въпреки и с болката дори, тя също е част от живота. Да „стиснеш зъби" и да се бориш. Животът е борба. И не можеш да си позволиш просто да минаваш през живота, без да му се радваш и без да се раздаваш, без да се радваш на онези малки неща, които дават смисъл на цялото това пътуване.

Макар че все още си задавам въпроса „какъв е смисълът на живота" и не мога да открия еднозначен отговор, все пак зная, че ще го намеря. Не извън него, а в него – в кръговрата на самия живот. В радостта от него. Да обичаш и да бъдеш обичан – може би това е смисълът на цялото вълнуващо пътешествие. Да знаеш, че си важен за някого. Да можеш да се прибереш вкъщи и да те чака някой – било то съпруг, приятел, семейство, деца. Смятам, че именно за това има смисъл да живееш. Семейството и любовта дават смисъл и сила. Да можеш да обичаш, да го показваш ежедневно. Да намираш красота и любов навсякъде около себе си и сам да я даряваш. И най-вече – да бъдеш добър човек, да те запомнят с усмивка и добрина.

За всичко това си струва да живееш.

Литература/References:

Грийн, Дж. (2014). *Вината в нашите звезди*. София: Егмонт. (Green, John, Vinata v nashite zvezdi. Sofia: Egmont) [In Bulgarian].

Форман, Г. (2015). *Аз бях тук.* София: Колибри. (Forman, Gayle, Az byah tuk. Sofiya: Kolibri) [In Bulgarian].

https://zdraveikrasota.bg/evdemonizmat-kakvo-predstavlyava-proizhod-i-harakteristiki/ Посетена на 11.08.2023г.